

Препоруке за уписивање и контролу података о узроку смрти у обрасцима Потврда о смрти и ДЕМ-2

Опште напомене

Препоруке су намењене **лекарима из института/завода за јавно здравље** надлежним за контролу Потврде о смрти и издвајање основног узрока смрти, који у статистички образац ДЕМ-2 уписују шифре основног узрока смрти и природе повреде и контролишу логичку повезаност одговора на питања повезана са основним узроком смрти (у даљем тексту надлежни лекар).

Надлежни лекар, на основу података из Потврде о смрти, издваја **основни узрок смрти** и уписује одговарајућу шифру у делу 16. у обрасцу ДЕМ-2, **а код насилних смрти** осим шифре основног узрока смрти (**у овом случају спољашњи узрок смрти** односно **спољашње околности повређивања**) уписује и шифру **природе повреде** у делу 22 у обрасцу ДЕМ-2. Правила и упутства за избор и шифрирање основног узрока смрти дата су у МКБ-10, Књига 2 и Књига 1, које су доступне на web-страници Института за јавно здравље Србије. Надлежни лекар је такође дужан да провери и логичку усклађеност одговора уписаних код питања: основни узрок смрти, пол, старост умрлог лица (на основу датума рођења и датума смрти), порекло смрти, порекло насилне смрти, природа повреде и (уколико је потребно) изврши одговарајуће исправке у обрасцу ДЕМ-2 (погледати Прилог препорукама).

Уписивање узрока смрти у обрасцима Потврда о смрти и ДЕМ-2:

У делу Узрок смрти обрасца Потврда о смрти, а сходно томе и у делу 16. и 22. обрасца ДЕМ-2, у одговарајућа поља (кућице) се уписују МКБ-10 шифре **четворомесне дужине** (осим за дијагностичке категорије за које МКБ-10 предвиђа само тромесну шифру). Од 2015. године шифре се контролишу целом дужином тј. сва 4 места, док је до тада контрола вршена на прва 3 места.

ОСНОВНИ УЗРОК СМРТИ

Уписује се у:

- Потврда о смрти - део 1. Узрок смрти у пољу I в) Основни узрок
- ДЕМ-2 – питање 16. Основни узрок смрти

Уписују се шифре које се налазе у распону:

- за природну смрт A000-R074, R100-R398, R410-R948,
- за насилну смрт **V010-Y899**
- за неутврђено порекло смрти R090-R092, R400- R402, R959-R999.

Потребно је уписати само могуће шифре основног узрока смрти (погледати Прилог препорукама).

ПОВРЕДА/ПРИРОДА ПОВРЕДЕ (код насилне смрти)

Уписује се у:

- Потврда о смрти - део 1. Узрок смрти у пољу I б) Претходни узрок
- ДЕМ-2 – питање 22. Природа повреде

Уписују се шифре које се налазе се у опсегу **S000-T983**. Уписује се само за она умрла лица за која је код питања ПОРЕКЛО СМРТИ, заокружена шифра 2 ("насилна") и као ОСНОВНИ УЗРОК СМРТИ, уписује једна од могућих шифара у опсегу V010-Y899 (Спољашњи узроци).

Потребно је уписати само могуће шифре природе повреде (погледати Прилог препорукама).

Обдукциони извештај и исправка података у обрасцима Потврда о смрти и ДЕМ-2:

Уколико је Обдукциони извештај приспео у институт/завод за јавно здравље док се у њему налази релевантни ДЕМ-2 образац, надлежни лекар ће (уколико је потребно) на обрасцима Потврда о смрти и ДЕМ-2 извршити одговарајуће исправке код свих питања повезаних са основним узроком смрти као и исправку код питања које се односи на давање података о узроку смрти, тј. заокружити шифру 4 (обдуцент) у оба обрасца.

Уколико је Обдукциони извештај приспео у институт/завод за јавно здравље након враћања релевантног ДЕМ-2 обрасца надлежном подручном одељењу Републичког завода за статистику, надлежни лекар ће (уколико је потребно) за лице на које се односи обдукциони извештај, извршити одговарајуће измене/допуне у бази података Потврда о смрти. Све обдукционе извештаје који су приспели у институт/завод за јавно здравље након враћања образаца ДЕМ-2 надлежном подручном одељењу Републичког завода за статистику, потребно је као и до сада послати надлежном подручном одељењу.

Правила логичке контроле (шифре основног узрока смрти и шифре природе повреде као и везе ова два обележја са неким другим обележјима), дата у Прилогу препорукама, дефинисана су на основу препорука из МКБ-10 (Књига 2 и Књига 1), препорука Еуростата (European Statistics on Causes of Death – COD, Methodological information, Luxembourg, 31 May 2007) и досадашњих искустава надлежних лекара из института/завода за јавно здравље. Неопходно је да и убудуће надлежни лекари на основу свог стручног мишљења и дугогодишњег искустава, предлоге за измену правила логичке контроле, прослеђују Институту за јавно здравље Србије (ivani@batut.org.rs; maja_krstic@batut.org.rs) и Републичком заводу за статистику Србије (gordana.bjelobrk@stat.gov.rs; milka.ilic_pesic@stat.gov.rs).